

Position paper Artemis: Biologie als Basis voor Vergroening

De Nederlandse land- en tuinbouw staat hoog aangeschreven met haar sterke innovatiekracht. De kennis die daaruit voortvloeit wordt wereldwijd uitgerold om te zorgen voor voedselzekerheid en voedselveiligheid. Als gevolg van maatschappelijke druk en zorg voor mens, dier en milieu wordt steeds meer aandacht gevraagd voor verduurzaming en vergroening van de land- en tuinbouw. Ook daar wilt Nederland voorop in lopen.

Dit wordt ondersteund door de Visie Gewasbescherming van het ministerie van LNV met het bijbehorende Uitvoeringsprogramma (UP) Gewasbescherming. Dit sluit ook aan bij de Sustainable Use of Pesticides Directive (SUD), de Biodiversity Strategy en de Farm to Fork Strategy (F2F) van de Europese commissie. Als Artemis, de branche organisatie van producenten en distributeurs van biologische bestrijders en bestuivers, gewasbeschermingsmiddelen van natuurlijke oorsprong en biostimulanten ondersteunen wij deze ontwikkelingen en zoeken wij continu naar nieuwe duurzame oplossingen met biocontrol ofwel biologische gewasbescherming als basis voor vergroening.

UP Gewasbescherming

Artemis is dan ook mede ondertekenaar van het Uitvoeringsprogramma (UP) Gewasbescherming 2030. Het UP Gewasbescherming is een uitwerking in acties om de doelen van de 'Toekomstvisie gewasbescherming 2030' van het ministerie van LNV te realiseren. De strategische doelen zijn gericht op:

- Plant- en teeltsystemen zijn weerbaar,
- Natuur en land- en tuinbouw zijn met elkaar verbonden en
- Nagenoeg geen emissie en nagenoeg zonder residuen.

Dit vraagt om een grote transitie van boeren en tuinders en samenwerking van alle partijen.

Samen werken met de natuur

Meer en meer druk is er vanuit de markt en maatschappij om de milieu impact zo gering mogelijk te houden en meer samen te werken met de natuur. Als Artemis zien wij het samenwerken met de natuur, als belangrijke basis voor weerbare teeltsystemen. De sleutel hiervoor is namelijk verhoging van de biodiversiteit en daarmee de biologische buffering op alle niveaus: het gewas, de bodem tot en met de omgeving. Naast preventie en monitoring is biocontrol een belangrijke pijler binnen de toepassing van Integrated Pest Management (IPM) zoals verwoord in de EU-richtlijn duurzaam gebruik (2009/128/EG). Een vervolgstap is Integrated Plant of Crop Management dat gericht is op een sterk gewas dat weerbaar en gezond blijft in een (biologisch) ecosysteem.

Van bestrijden naar weerbaarheid

Door het aanhouden van ondergrondse en bovengrondse biologische ecosystemen wordt de biodiversiteit en daarmee de natuurlijke weerbaarheid verhoogd. Wij zien dit als de belangrijkste toekomstige oplossing tegen ziekten, plagen en stresssituaties als droogte. Met de inzet van biologische bestrijders wordt een biologische buffering van bodem, planten en omgeving aangelegd en ontstaan robuuste weerbare teeltsystemen, die ziekten, plagen en onkruiden minder kans geven. Daarnaast kunnen planten met biostimulanten zich beter weren en sneller herstellen bij stresssituaties als droogte of warmte. Met een gezonde biologische buffer van goede micro-organismen in de bodem en een leger van natuurlijke biologische bestrijders als sluipwespen, roofmijten en roofwantsen kunnen planten optimaal groeien. De biologische buffering zorgt voor natuurlijke weerbaarheid en stimuleert het immuunsysteem van de plant.

Meer biocontrol en integrale praktijkkennis zijn urgent

De omslag naar weerbare planten en teeltsystemen in de land- en tuinbouw, met biologie als basis, is essentieel om te voldoen aan maatschappelijke wensen ten aanzien van verduurzaming en vergroening. Biocontrol (macro- en micro-organismen en stoffen van natuurlijke oorsprong), tegen ziekten en plagen, en biostimulanten, tegen abiotische stress, zijn dan ook essentieel voor robuuste weerbare planten en weerbare teeltsystemen. Wereldwijd gaat de omschakeling naar biocontrol snel, maar komt in Europa maar mondjesmaat op gang. Voor de buitenteelten is minder dan 2% van de gebruikte middelen pas biologisch. Er moet dus, om de doelen te behalen in 2030, een geweldige inhaalslag gemaakt worden op het beschikbaar krijgen van biocontrol. Daarnaast vraagt het implementeren van biocontrol experimentele praktijkruimte om te komen tot weerbare ecosystemen in de teelt. Het gaat immers om natuurlijke processen.

- *Wij vragen de overheid om stimulering van toepassing biocontrol middels het instellen van een stimuleringsregeling, een duidelijk definitie van biocontrol en het vergroten van experimenteeruimte en kennis bij boeren en tuinders.*

Veel innovatie op biocontrol en groene, laag risico middelen

Er vindt veel onderzoek en innovatie plaats bij de bedrijven naar nieuwe mogelijkheden voor biocontrol bv middels nieuwe micro-organismen en/of middelen van natuurlijke oorsprong. Dit vraagt veel capaciteit en investeringen van de bedrijven. Is het onderzoek afgerond dan moet er een dossier opgebouwd worden voor de beoordeling tot toelating van een gewasbeschermingsmiddel. Ook biologische middelen van natuurlijk oorsprong vallen namelijk onder de Europese Verordening Gewasbeschermingsmiddelen (EG) 1107/2009 en Wet Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden en hebben een toelating nodig. Er blijken echter lange wachttijden van minimaal 3 jaar te zijn bij het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) alvorens een dossier in behandeling kan worden genomen, waarna nog een lang beoordelingstraject volgt. Deze lange doorloop- en wachttijden belemmeren de innovatie in verduurzaming en vergroening. Deze zorg vanuit Artemis wordt gedeeld door zowel de diverse land- en tuinbouwsectoren als het Ctgb.

Vergroten capaciteitsbeoordeling groene gewasbeschermingsmiddelen

Het Ctgb heeft indertijd veel geïnvesteerd en gewerkt aan de juiste expertise voor de beoordeling van groene en laag risico middelen door het opstellen van een guidance voor groene gewasbeschermingsmiddelen en het samenstellen van een Green Team. Het Ctgb loopt hiermee duidelijk voorop in Europa. Meer beoordelingscapaciteit is echter nodig om de nieuwe groene en laag-risico middelen snel in behandeling te nemen en na een zorgvuldig beoordelingsproces als middel beschikbaar te krijgen voor boer en tuinder. Dit probleem speelt al jaren en is helaas nog niet opgelost. Duidelijke stappen kunnen worden gezet als de beoordelingscapaciteit van de toelatingsinstanties in de hele EU sterk wordt uitgebreid. Aanvragen in heel Europa kunnen dan sneller worden behandeld en hiermee worden de producenten, het Ctgb en de boeren en tuinders geholpen. Ze krijgen dan de beschikking van de gewenste groene alternatieven in de teelt.

Europees actieplan noodzakelijk

De Minister bevestigt dat voldoende beoordelingscapaciteit van de lidstaten op Europees niveau moet worden geborgd. Ondanks de financiële toezeggingen van de Europese Commissie voor versterking beoordelingscapaciteit denken wij dat er meer nodig is. Het gaat ook om de juiste expertise en aansturing. Door op EU-niveau een voortrekkersrol te nemen en een actieplan op te stellen, kan Nederland aansturen op een vergroting van de capaciteit in heel Europa én in Nederland waardoor nieuwe groene en laag risico middelen sneller beschikbaar komen voor de boer en tuinder. Dit is in het

belang van de overheid, maatschappij, producenten en de land- en tuinbouwsectoren om uiteindelijk ook de doelen binnen het UP Gewasbescherming en de F2F Strategy te behalen. Daarnaast zijn er efficiëntie mogelijkheden bij de beoordeling van groene gewasbeschermingsmiddelen, met name voor micro-organismen. Vanuit Artemis zullen wij ook onze verantwoordelijkheid nemen door te zorgen voor goede en compleet ingerichte dossiers.

- *Wij vragen de overheid om ondersteuning voor het nemen van een trekkersrol en opstellen van een EU-actieplan om te komen tot efficiëntie en uitbreiding beoordelingscapaciteit van groene en laag risico middelen op nationaal en Europees niveau.*

Biostimulanten tegen a-biotische stress voor weerbaar telen

Biostimulanten vormen een steeds belangrijkere categorie biologische producten voor de Nederlandse land- en tuinbouw. Ze werken tegen abiotische stress van gewassen. Abiotische stress, zoals droogte- en warmte stress, wordt vanwege de klimaatsveranderingen (meer extreme weertypen) een steeds belangrijker issue, ook onder de Nederlandse teeltomstandigheden. Die verhoogde abiotische stress maakt gewassen gevoeliger voor biotische stress, veroorzaakt door ziekten en plagen. Daarom zijn biostimulanten in het UP Gewasbescherming 2030 opgenomen en vormen ze een bouwsteen voor weerbare teeltsystemen. Biostimulanten verhogen tevens de efficiëntie van de opname en verbruik van meststoffen door het gewas. Hierdoor dragen biostimulanten bij aan oplossingen voor twee mest-issues: haalbaarheid evenwichtsbestemming met minder emissies en minder input van (kunst)mest (minder energie/grondstoffen). Biostimulanten spelen een essentiële rol in de transitie naar weerbare teeltsystemen.

Snelle aanpassing nationale Meststoffenwet vereist voor toepassing Biostimulanten in Nederland

In de Nederlandse mestwetgeving zijn 'Biostimulanten' nog niet opgenomen. Deze moet wel gaan aansluiten bij de nieuwe EU-mestwetgeving 'Fertilising Products Regulation' (FPR) 2019/1009 die op 16 juli a.s. actief wordt en waarin Biostimulanten wel zijn opgenomen. Het is daarom van belang om de Nederlandse Meststoffenwet aan te passen, zodat op nationaal niveau de productie, distributie en gebruik van biostimulanten goed gereguleerd zijn. Dit doet recht aan de functies van deze bijzondere groep meststoffen. Met biostimulanten is minder bemesting nodig zonder nadelige neveneffecten op het milieu, het geeft ondersteuning van de weerbaarheid tegen abiotische stress en ondersteuning van de biologische land- en tuinbouw. Om deze redenen is het van belang dat de veelbelovende biostimulanten behouden blijven en hiervoor een passende regeling in te richten.

- *Wij vragen de overheid om aanpassing van de meststoffenwet zodat op nationaal niveau productie, distributie en gebruik van biostimulanten goed gereguleerd worden en beschikbaar zijn voor boer en tuinder.*

Uitgaan van gezonde planten met een sterk immuun systeem

Gewasbescherming of beter gezegd plantgezondheid is een complex systeem. Ook planten hebben een immuun systeem. Het gaat er steeds meer om hoe gewassen gezond kunnen groeien in samenwerking met de natuur en intrinsiek beter bestand zijn tegen ziekten, plagen en stress. Het gaat, naast IPM / ICM ook om het versterken van het immuunsysteem van de plant en de mogelijkheden van natuurlijke bescherming. Daar hoort ook veredeling op resistentie bij. Wij bieden de Kamerleden, beleidsmakers en toezichthouders onze kennis en expertise graag aan om u op de hoogte te brengen van de ontwikkelingen op het gebied van plantgezondheid en biocontrol gezien vanuit wetenschappelijk, milieu- en maatschappelijk en landbouwkundig oogpunt.

Juni 2022

Helma Verberkt, directeur Artemis
Helma.verberkt@artemisnatuurlijk.nl

Tel. 06 – 20 39 14 77
www.Artemisnatuurlijk.nl